

БЪЛГАРСКАТА

ИКОНОМИКА

МЕСЕЧЕН ОБЗОР

Използвани са данни до 17 януари 2020 г.

Краткосрочна бизнес статистика

През ноември 2019 г. промишленото производство и строителната продукция намаляха на годишна база, докато продажбите в търговията на дребно се повишиха. Спадът в промишлеността се дължеше на по-ниското производство на енергийни и инвестиционни стоки. Оборътът от продажби за износ на тези продукти също намаля. Същевременно, общият оборот на вътрешния пазар се повиши с 0.6%, подкрепен от по-високите продажби на потребителски недълготрайни продукти. Индексът на строителната продукция се понижи, поради гражданското строителство. Растежът на търговията на дребно се ускори спрямо октомври, с принос от продажбите на храни, напитки и тютюневи изделия.

През декември както общият показател за бизнес климата, така и доверието на потребителите се повишиха. Бизнес климатът в строителството се подобри чувствително. По-благоприятни бяха и оценките за текущото състояние на предприятията в другите сектори. Домакинствата декларираха намерения за големи покупки в съответствие с по-добрите им очаквания за общото икономическо развитие и тяхното финансово състояние.

Пазар на труда

През последните три месеца на 2019 г. коефициентът на регистрираната безработица следваше тенденция на плавно увеличение, в резултат от понижената активност в търсенето на труд чрез бюрата по труда, и достигна 5.9% към края на декември. Със затихването на сезонните дейности

входящият поток безработни се увеличи през октомври, но през ноември и декември намаля и това бе един от показателите за отслабналия оборот на работните места. Същевременно, изходящият поток отбеляза понижение и през трите месеца, за което допринесе най-вече по-ниският брой на постъпилите на работа лица. В основата на по-малкия брой намерили работа бе понижената активност в търсенето на труд на първичния трудов пазар, но принос имаше и ограниченият обхват на прилаганите активни програми и мерки. Независимо от тенденцията на месечно увеличение, нивото на безработица към декември остана с 0.2 пр.п. по-ниско в сравнение с края на 2018 г.

Инфлация

За 2019 г. инфлацията в края на годината бе 3.1%, а средногодишната

2.5%. С най-голям принос във формирането на общата инфлация в края на годината бяха хранителните стоки и услугите, съответно 1.4 и 0.9 пр.п. Цените на енергийните стоки се върнаха на положителна територия в края на годината и допринесоха с 0.5 пр.п. за повишението на общия ХИПЦ. През декември годишната инфлацията се ускори с 0.9 пр.п. в сравнение с ноември. Повишението се дължеше в най-голяма степен на енергийните стоки и непреработените храни. Базисната инфлация беше 2.5% и леко се повиши, в сравнение с 2.4% през ноември.

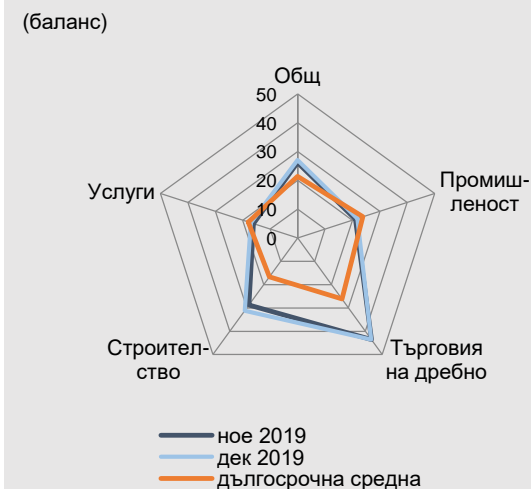
Инфлацията спрямо предходния месец беше 0.8%. Сравнително високата стойност е типична за този месец от годината, тъй като общото нарастване в цените е повлияно и от сезонни фактори при някои услуги, като международни полети и пакетни услуги за почивка. Общо цените на услугите се повишиха с 2.1%. Храните поскъпнаха с 0.6%, като

Граф. 1 Приноси към изменението на оборота в промишлеността

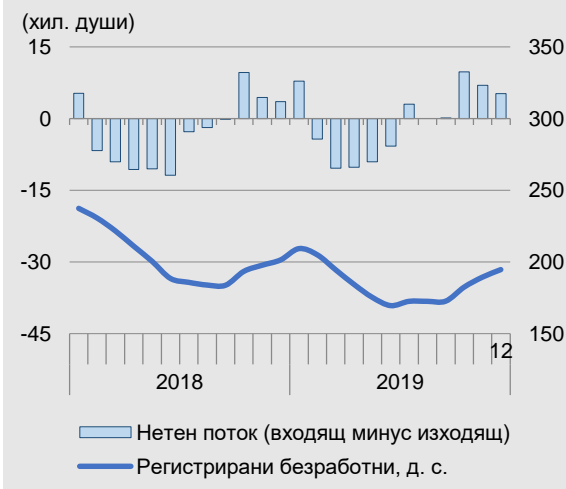
Източник: НСИ

Граф. 2 Бизнес климат по сектори

Източник: НСИ

Граф. 3 Нетен поток и брой безработни

Източник: АЗ

Граф. 4 Инфлация (хармонизиран индекс на потребителските цени)

Източник: Евростат

в това число цените на *непреработените храни* се увеличиха с 2.1%. При групата на *енергийните стоки* имаше повишение от 0.2%, което се дължеше в най-голяма степен на цените на течните горива и горивата за лични транспортни средства.

Външен сектор

През октомври излишъкът по текущата сметка бе значително по-висок спрямо същия месец на 2018 г., достигайки **399.1 млн. евро**. Основният двигател бе търговският баланс, който премина от дефицит (212.8 млн. евро) в излишък (71.7 млн. евро), като износьт нарасна с 2.3%, докато вносьт се сви със 7.6%. По-слабото представяне на вноса се дължеше на спад на вноса на *нефтепродукти* и *метални руди* от трети страни. Излишъкът при услугите нарасна с 33.3%, като намалението на износа бе изпреварено от спада на вноса. И в двата случая се наблюдаваше понижаване на търговията с *транспортни* и *застрахователни услуги*. Излишъкът по доходните статии се запази почти непроменен. През януари-октомври 2019 г. излишъкът по текущата сметка се подобри до 9% от прогнозния БВП, спрямо 5.1% от БВП година по-рано.

Привлечените от началото на годината входящите ПЧИ нараснаха с 0.2 пр.п. до 1.6% от прогнозния БВП.

Брутният външен дълг достигна 56.8% от прогнозния БВП през октомври, като дългосрочният дълг бе 75.7% от него. Нетният външен дълг остана отрицателен (активите надвишиха пасивите), в размер на 2.8% от прогнозния БВП.

Финансов сектор

Растежът на кредита за частния сектор се ускори през ноември. Темпът на годишен растеж възлезе на 9%, при 7.3% месец по-рано. По-високото нарастване се дължеше на продължаващата възходяща динамика при нефинансовите предприятия и домакинствата, движена от фундаментални фактори, както и на по-високия положителен принос на кредитите за финансови предприятия, които се увеличиха с 46.7% спрямо ноември 2018 г.

Средата на ниско равнище на безработица и лихвени проценти и нарастването на доходите продължиха да мотивират търсенето на кредити от домакинствата. Заемите за потребление нараснаха с 10.9% на годишна база, растежът на жилищните кредити се ускори до

14.4%, докато лошите и реструктурирани кредити при двата сегмента продължиха да намаляват, съответно с 11.2% и 22.6% спрямо година по-рано.

Темпът на нарастване на кредита за нефинансови предприятия се увеличи спрямо октомври до 5.4%, в синхрон с подобрението в индикатора на бизнес климата през ноември и положителните очаквания на управителите на фирми във всички сектори. Лошите и реструктурирани кредити намаляха с 23.3%.

Претегленият лихвен процент по кредитите за нефинансови предприятия остана близък до този през октомври. Цената на кредитите за покупка на жилища се понижи до 3.01%, а тази на потребителските кредити леко се повиши до 8.45%.

Бюджетен сектор

В края на ноември натрупаният касов бюджетен баланс бе положителен, като излишъкът достигна 1.1% от прогнозния БВП. Бюджетните постъпления се увеличиха с 11.3% на годишна база. Растежът на данъчните приходи от 9.3% бе в резултат на по-високи постъпления от косвено облагане (9.1%) и социално- и здравноосигурителни вноски (11.3%). Непреките данъци

представляваха почти половината от всички данъчни постъпления, а осигурителните вноски – близо 30%. При недавъчните приходи бе отчетен ръст от 22.1%, с което техният дял достигна почти 15% от общите бюджетни постъпления, при 13% година по-рано. Помощите бяха по-високи с 15.5% и останаха стабилни като дял от близо 5%. Разходите се повишиха със 17.1% на годишна база, което се дължеше в най-голяма степен на по-високите капиталови разходи и тези за персонал. Инвестиционните разходи формираха 14.3% от бюджетните плащания за периода януари-ноември 2019 г, при 9% година по-рано. Социалните разходи и субсидиите също се повишиха, а делът им от общите плащания бе съответно 40.3% (при 44% към ноември 2018) и 7.9% (при 7% година по-рано). Започналият през февруари 2018 г. спад на разходите за лихви продължи и през ноември 2019 г., като делът им от общите разходи намаля от 2% през ноември 2018 до 1.6%.

Съотношението на държавния дълг към БВП намаля до 20.1% към ноември, при 21.9% година по-рано.

 Табл. Основни макроикономически показатели

